

# מלאכת בורר ומרקד

## בהכנסת השקית תה, ובהוצאתו מהכוס

### משנה שבת קלט, ב

נותנים מים על גבי השמרים בשביל שיצולו.

**ופירש'':** נותנין מים בשבת על גבי שמרים הנתונים במשמרת מבעוד יום, כדי שיצולו, שיהו צלולין לזוב.

**וברש"י על הרי"ף שם (נז, ב):** כדי שיצולו, שיהו השמרים צלולים ויזובו המים מהם.

### חידושי הר"ן שם (קלט, ב)

פירוש שכן דרכן ליתן מים בחבית שנשארו בו השמרים לבדו, ולא נשאר בחבית אלא קצת יין עכור, והמים קולטין ריח היין, וגם שנתערבו בהן, אותן מעט יין שנשאר בו וחזרו המים להיותן טעמן כיון, ומוציאין אותן ושותין מהן, וקמ"ל דלאו דרך בורר הוא כלל, כן פירש הר"י יהונתן ז"ל. ולא כמו שפרש"י ז"ל דמייירי במשמרת.

### שוע"ר סי' שיט

ו שני מיני דגים, נקראים ב' מיני אוכלים, ואסור לברור בידו, אלא אותו המין שרוצה לאכול לאלתר, ולא מסעודה לסעודה. ואף על פי שהמין של מין אחד הן גדולות וניכרות כל אחת בפני עצמה, ואפשר שלא שייך כאן ברירה כלל, אעפ"כ אין להקל, כי ספק חיוב חטאת הוא.

**יא** אוכל ופסולת המעורבין אסור ליתנם במים כדי שיפול הפסולת למטה ... או כדי שיצוף למעלה.

**יב** אם נתן במשמרת שמרים מערב שבת, מותר ליתן עליהם מים בשבת, כדי שיחזרו צלולין לזוב.

**יח** מותר לערות בנחת מכלי לחבירו כדי שהפסולת והשמרים ישארו בשולי הכלי, ובלבד שיזהר שכשיפסיק הקילוח ומתחילין לירד ניצוצות קטנות הנישופות באחרונה מתוך הפסולת, אזי יפסיק ויניחם עם השמרים, שאם לא יעשה כן, הרי ניצוצות אלו מוכיחים שהוא בורר ... ואם רוצה לאכול לאלתר אינו צריך להניח ממנה כלום עם החלב, וכן המערה משקה מכלי לחבירו אינו צריך להפסיק כשירד הניצוצות, שהרי מותר לברור אוכל או משקה מתוך הפסולת כשרוצה לאכול או לשתות לאלתר, כל שאינו בורר על ידי כלי, אלא בידו כמו שנתבאר, וכאן אף שמערה מכלי לכלי, מכל מקום עיקר הברירה נעשה על ידי ידיו, ואינו חשוב בורר בכלי אלא כשמסננן בסודר או כפיפה וכיוצא בהן.

**כ** מותר ליתן מים על גבי שמרים שבחבית שיקלטו טעם היין, ואין בזה משום בורר.

**כג** מים שיש בהם תולעים האסורים ... מותר לשתותן על ידי מפה, מפני שאין איסור בורר ומשמר אלא במתקן הענין קודם אכילה או שתיה, שיהיה ראוי לאכילה או לשתיה, שזהו דרך מלאכה, אבל אם בשעת שתיה מעכב את הפסולת שלא יכנוס לתוך פיו, אין זה מעין מלאכה ומותר.

**כד** אם נפלו זבובים לכוס לא יוציא הזבובים לבדן מן הכוס שהרי זה כבורר פסולת מתוך האוכל שאסור אפילו כדי לאכול מיד.

### קצות השלחן (בדה"ש קכה, יד)

דברים גדולים המונחים במים ... לא שייך ברירה דלחודדיהו קיימי, והאיסור הוא רק באוכלים מעורבים, ויתושין וקסמין שיש שמשתקעים בתוך התבשיל או המשקה ויש קצת טורח בהסרתם, ומעשים בכל יום שלוקחים מה[רוט]ב בשר להצניע למחר ואין בזה פקפוק.

### מנחת יצחק ח"ד סי' צט אות ב.

ליתן שק קטן עם עלי טעה לתוך מים חמין בשבת ... אין כאן משום סינון, והוא, עפ"י המבואר בשו"ע (סי' שיי"ט סי"ט), במשמרת שיש שמרים מערב שבת, מותר ליתן עליהם מים, כדי שיהא צלולים לזוב, ופירש המשנה ברורה שם (סי' ק לג), עפ"י דברי הלבוש והרע"ב, שיהיו השמרים צלולים, והמים יזיבו משם עם מקצת מן היין שנשאר בלוע בו ... ואף שנתן שם המים כדי לקבל עמו מקצת מן היין כנ"ל, ואם כן הוא הדין בטעה ... וצ"ע בנוגע להסרת השקית בעצמו, אם לדמות לזבוב, או לבשר המונח ברוטב וכיו"ב.

### שמירת שבת כהלכתה פ"ג סנ"ח

מותר להכין כוס תה בעזרת שקית המכילה עלי תה ... ונכון להוציא את השקית ... בעזרת כף ... ולא יוציאה ביד, מפני שאם ישהה את השקית אחרי שהוציאה על גבי המים שבכוס הרי תטפנה טיפות מן התמצית שנוצרה חזרה לתוך הכוס, ויש בזה חשש איסור של ברירה.